

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt VII. Censurae ac mulctae à Pontifice in Britanniae Regem
promulgatae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11642

1538.

Tertia erat: Cùm immineret præualidus Turcarum impetus, vniuersæ Pannoniæ minitanti, eorum conatus neruis omnibus reprimendos. Proinde Episcopos tam Germaniæ quàm Pannoniæ, eosque præcipuè, qui profanis pollerent ditibus, defensionis operam impensuros, adeoque partem adeò nobilem Infularum Concilio defuturam.

Quarta: Ex pluribus acerbisque dissidiis inter Germaniæ Proceres gliscentibus, difficilem tunc videri huiusmodi Conuentum, & importunum; quapropter satius esse, illorum concordiam expectare, cuius spem non inanem Carolus ac Ferdinandus faciebant.

Postrema: Cùm duos iam menses Legati Vicentiæ consumpsissent, nullum ibi Episcoporum visum, nec proximi illorum aduentus indicium haberi; quod non solum vtilem, sed necessariam quoque dilationem ostentabat.

Num fortè hæ rationes parum ponderis præ se gerunt? Sed eas omnes mittamus. Nõnne diu erat, quod tres præcipui Principes in eam petitionem conspirarant? Quis ardentius Carolo Concilium exoptauerat? Quà penè dixerim importunitate ad illud conuocandum Pontifices extimulauerat? Cuiusnam magis quàm Cæsaribus interesse videbatur ea præstare, quæ tot flagrantissimis totius Germaniæ postulationibus sponderat? Cùm igitur idem prohibitionem deposceret, nullus erat dubitationi locus, quin vel nequeret, vel parum congrueret id temporis Concilium cogi. Enimuerim

* Germani tam prius auidi festinati Concilij, per eam occasionem ne vnam quidem linguam gerere visi sunt, quæ de prerogatione mutiret.

* Variæ Literæ Alexandri Legati, & Miennelli Nuntij in Germania.

CAPVT VII.

Censuræ ac mulctæ à Pontifice in Britannia Regem promulgatæ.

Egerant ad ea vsque tempora Pontifices cum Rege Britannia, seu cum corpore tabefacto quidem, at delicato, cui lecta medicamenta essent adhibenda, opem non vim inferentia, præstolando temporis beneficio accommodata. Sed experientia iam spem consumpserat, adeoque pariter timorem; cùm illi nihil hostilium in mentem cadere videretur, quod in Ecclesiam non exacerceret. Duo capita, quæ in maxima fuerant apud Anglos reuerentia, præcidi iusserat, Cardinalem Roffensem ac Thomam Morum, ab ipso, cùm castus regnaret, ad summos gradus euectos. Marellanus crimen erat, noluisse hunc Nabuchodonosorem adorare tamquam Christum.

Christi eo in Regno Vicarium. Paribula perfuderat innocenti cruore integerrimarum Matronarum maximè spectabilium, Cœnobarum virorum in literis summè præstantium. Aduersus Polum Cardinalem, qui præter affinitatis cum eo coniunctionem, ceu agnus præ mansuetudine habebatur, eratque omnium virtutum exemplar, tam atrociter insanit, vt insectationibus, quas memorauimus, nondum satur; cum ille Parisiis Cameracum confugerat, obtulerit Cameracensi Senatui multa militum millia vsque ad exitum belli, modò sibi hominem dederent. Et sanè impendebat Polo ingens vitæ periculum, nisi Cardinalis Leodiensis illi præstò fuisset tamquam Angelus ad custodiam. Tempora per eum direpta, sacra Cœnobia profanata, Religiosi Ordines eieccti, nomen Romani Pontificis horrendis execrationibus infra ipsum Luciferi nomen proculcatum. Vbi Pontifex Concilium indiceret, illi eò Regis diræ in illud concrepabant tamquam in sacrilegum ac tyrannicum. Vbi ex necessitate ipsum protraheret, alia rursus diræ perstrepebant, quibus prorogationis consilia ceu fraudes damnabantur. Ad summam, nihil Henrici similius quàm Suauis, in lacerandis Pontificum rebus gestis, in iisdem carbone stygio expingendis, in Christi Vicario odiis prosequendo, quantum satanas Christum odit.

Postremum eò impietatis præceps abiit, vt vel Ethnicis abominandus videretur, nec vilius excusationis capax, tametsi in astu furoris & in hostem recentem excandesceret: & tamen rabiem Henricus exercuit animo sedato (si quid vnquam sedati ab intestiniis furis eius animo concessum est) & aduersus Diuum antiquâ Religione cultum. Id planè egit, cum in cadauera immaniter sæuirit: & quoniam S. Thomas Cantuariensis Antistes, pro tuenda Ecclesiastica dignitate contra Henricum Secundum martyrium fortiter tolerauerat, hic verò postmodum Martyris ossa veneratus, voluntariâ pœnitentiâ sese abiecerat, veniamque ab illo lacrymabundus flagitauerat; Henricus Octauus illius ossa manu carnificis comburi iussit, cineresque in fluuium proiici, & habitâ in ipsum iudiciariâ quæstione, sollemnique latâ sententiâ tamquam in perduellem, venerabilem eius memoriam deturpauit; addictis fisco Regio tamquam patrimonij bonis, Templi ornamentis, quæ ob illustria Viri miracula ab annis quadringentis fidelium pietas illi sacrauerat. Revertit hæc enormia scelera Pontifex ad Purpuratorum Senatam * eo die quo ibidem egerat de habenda morum emendatione; destinuitque ad consulendum super ea re viros spectatissimos, Ghinucium,

* 25. Octobris, vt in Actis Consistor.

oria
ij Trid.
1.
V

1538.

cium, qui tunc Pontifici ab Epistolis erat, & Campeggium, vtrumque rerum Anglicarum peritum, Contarenum, omnibus planè de-
tibus eximium, instructumque prudentiâ Patriæ suæ, supremæque
eius arte magistræ, & Caraffam, studio Religionis, integritate vitz
& Aulæ Regiæ, præsertim Londinenfis, experienciâ probatissimum.

Iam verò apud se reputet vnusquisque, an vlcersi tot crimina, ab
postolica Sedi, Iustitiæ ac Deo iniuriosa, post tantam tolerantiam
ac lenitudinem, tantumque consultationis, fuerit *prudenter patientiam*
abrumpere, vti Suauis loquitur. Censebant Vaticani Senatores,
animaduertendum in Henricum grauisimo damnationis regimine
aliàs à Romanis Pontificibus adhibito, videlicet censuris, Regni
iuris abrogatione, ac præterea Catholicis commercium cum
eiusque asseclis interdicens: atque id ita peractum per diploma
die 27. Decembris eodem anno, misso priuatim Polo Cardina-
li ad Cæsarem ac Franciscum Regem, qui eos inflammaret ad ab-
rumpendam quamcumque cum Henrico communionem, edoceret
que cetera, quibus Britannia indigeret.

Henrici tam impia facinora plausu quidem excipit Suauis, scri-
bitque, molestiorem accidisse Pontifici detractum sancto Thomæ
cultum, quam oppugnatam in se potestatem Synodi conuocandæ,
siquidem sacris honoribus hominem spoliare à Pontifice inter Cæ-
lites iam relatum, idem erat, ac ingens arcanum patefacere. Sed di-
ctum hoc multis erroribus permixtum est, amaro lioris succo di-
lutis. In primis Rex, qui Pontifici Ecclesiæ supremum Principatum
pernegat, ac sibi arrogat, vti Henricus ad eam vsque ho-
ram præstiterat, proculdubio longè amplius illi detrahit, quam au-
thoritatem hominis inter Cælites adscribendi; cum & eam illi de-
trahat, & simul reliquam omnem supremam Pontificis potestatem,
planeque ipsum redigat ad Antistitis priuati conditionem. Secun-
dò, oppugnatio Summi Pontificum Principatus, potestatisque Oe-
cumenica Concilia conuocandi, ad id vsque temporis ab Ecclesiâ
Romana damnabatur tamquam hæresis, Fidei fundamenta commu-
lens; sed non hæresis damnabantur ab eadem Ecclesiâ auctores, qui
affirmarent, posse Pontifices falli in deferendis alicui Cælitum ho-
noribus, quippe quod ad factum merè spectaret: quam opinatio-
nem suis in libris in lucem editis Caietanus paulò ante asseruerat,
tamen si damnaretur tamquam temerarius atque impius, quicum-
que affirmaret, in hoc vel illo inter Sanctos adscribendo erratum
reipsâ fuisse. Verumtamen nunc eiusmodi opinio passim resellitur,
cum censeatur pertinere ad ipsam Dei prouidentiam, quâ semper
Eccle-

Ecclesiæ suæ præstid fuit, ne illam in re tanti momenti decipi sinat. Tertio loco: Nonne Suavis animaduvertebat, damnatâ sancti Thomæ memoriâ eo nomine, quod supremam Regis potestatem Ecclesiasticam oppugnasset, damnatam pariter iri sancti Ambrosii memoriam, quod ausus fuisset supra Imperatorem Theodosium exercere potestatem; & S. Ioannis Chryostomi, quod in Eudoxiam Augustam suæ quoque auctoritatis nervos intendisset? Ac demum, si Regi liceat veneratione spoliare aliquem è numero Sanctorum, tot sæcula ab Ecclesia concorditer adoratum, idem etiam agere cum quocumque inter Sanctos habito licitum fore; adeoque neque nefas existimandum, erectas Sanctorum cultui aras euerti, eorum sacra ipsana conculcari, solumque generatim ac promiscuè colendos tamquam beatos illos Spiritus, quicumque sint qui cælo fruuntur.

Præterea videtur sibi Suavis Pauli III. imprudentiæ hac in re ludificari valido quasi argumento, vbi ipse addit, Euentu patuisse, quo in loco susceptum Pontificis consilium apud homines fuerit. Sed illudentis vecordia libro superiore * à nobis demonstrata iam est: perinde quasi maioris fuisset prudentiæ se proculcandum nihil obstitendo permittere, quàm incertâ victoriâ certare. Derideat simili argumentatione Philippum II. qui Aurantium, Britannię Rege longè minorem, publicâ sententiâ perduellionis damnauit, & tamen euentus ostendit, quo ea damnatio fuerit in loco habita. Derideat præteritos Galliæ Reges, qui tam sæpè Dynastas sibi beneficiarios ipsorum ditionibus tamquam perduelles spoliarunt, postea verò satius habuere, eosdem sibi reconciliare, auctis in eorum commodum conditionibus. Quis adeò desipit, qui Pontifici tribuendam censet vt Christi auctoritatem, itidem Christi dexteram omnipotentem? Ipsa cæli fulmina non semper scelestos interimunt; semper tamen deterrent, quod interdum interimunt. At neque fœdera postea cum Henrico à Catholicis Principibus confecta, despectum illius Pontificiæ sententiæ comprobant, vt Suavis argumentatur; cum illi numquam causati fuerint irritam Pontificis in Angliæ Regem sententiam, sed necessitatem extremam, quâ se premi arbitrabantur, quando fœdus cum eo sanciebant. Vt cumque res cesserit, certum est, huiusmodi Pontificum animaduersiones, tametsi quandoque plagam non infixerint, non idcirco contemptas ab illo Christianorum Principum; quin etiam eorum aliquis Britanno Rege præcellior haud priùs potuit firmam capite Coronam atollere, quàm eam Romano Pontifici submiserit.

Neque

oria
y Trid.
1.
V

* Cap. 19.

1538.

^a Literæ
Farnesij To-
leto quæ ad
Paulum III.
20. Ianuarij
1539.

^b Ex cõpen-
dio Litera-
rũ ex Gallia
21. Ianuar.
1539. scri-
ptis à La-
tino Iuvena-
li, Internun-
tio Pontifi-
cis Extraor-
dinario ad
Cardinalem
Farnesium,
& ab eo ad
Cardinalem
Aleandrum
missis, cuius
manu non-
nulla in
margine an-
notata, re-
posita sunt
in Archivio
Burghesio-
rum.

^c 3. Septem-
bris 1538.

^d De duobus
primis con-
stat ex auto-
grapho Car-
dinalis Far-
nesij, Episto-
lâ ad Alean-
dram, 17.
Decembris
1538. apud
Barberinos.

De tertio ex
Epist. Card.
Aleandri Le-
gati, & Fla-
uij Migna-
nelli Nuntij
apud Ferdin-
andum, ab
vtroque scri-
pta ad Cor-
din. Farnes-
ium, 20.
Nov. 1538.

Neque id temporis hanc fiduciam Paulus temerè conceperat; ciuilibus quippe tumultibus Catholicorum in Regem humanitate prorsus exutum, accedebat primò Regis vtriusque diserta comprobatio, vti ^a Farnesius Granuellano commemorauit. Addebantur se-
cundò promissa Cæsaris, spesque ^b à Francisco Rege, sicuti vel Sues-
uis testatur, facta, nec certè per simulationem; nam post diploma
Paulo sponderat, se Legato suo apud Angliæ Regem inuincibili-
rum, vt eodem die inde discederet, quo Cæsareus Legatus disces-
sisset; simulque eam insulam se aggressurum iustis copiis, vbi Cæ-
sar cum Rege Scotiæ suis etiam viribus adesset, quò adempta bello
postea inter se diuiderent, vel nouum illis Regem imponerent.
Quin compertum habeo, noluisse Pontificem, nisi hoc nixum fun-
damento, sententiam proferre. Cùm enim tres ante annos Ferdin-
ando Regi significasset quæ meditaretur in Henricum, ob ini-
riam matereræ Cæsaris ac Ferdinandi, vnaque primæ Sedi ab eo
illatam, ^c responsum accepit, videri quidem consilium æquitati cau-
sæ, Regis contumaciæ, & Pontificio Religionis studio consenti-
neum, seque, quod in se foret, proptare illi præstò futurum ad rem
perficiendam, vt ratio postulabat, non tamen posse fidenter illud
comprobare, nondum perspectâ super eo Cæsaris voluntate. Pon-
tifex verò substitit, dum hic bello Germanico & Gallico distin-
batur: sed cùm postea ab vtroque expeditum cerneret, ipsiisque
simul cum Regibus Galliæ ac Romanorum ^d benè animatum ad in-
terdicendum cum Britanno commercium, vbi Pontifex sententiam
protulisset, nimis profectò ignauiter audiisset, nisi rem tentasset,
quippe nemo Paulum non incusaret, quasi animus ipsi defuisset ad
curandam igne gangrænam, ne tam nobile Regnum putresceret.
Enimuerò non ciuili minùs quàm naturali corpori congruit Hippo-
cratis documentum; In extremis malis adhibendam medicinam
dubiam potiùs quàm nullam.

CAPVT VIII.

*Legatio Cardinalis Aleandri in Germaniam ad Religionis
dissidia componenda.*

CÆsar ac Ferdinandus Rex, qui ad id vsque tempus Con-
cilium per summum ardorem efflagitauerant, cùm Pontifex
lentè agere videbatur; vbi iam operi manus admovebatur,
edocti rei sã hæreticos Concilio nequaquam acquieturos, intue-
bantur eâ perspicuitate, quam pariunt proxima corpora, verti-